

גנזי המלך

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת **ארבע נופות**

418

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 0732-776776 03-6777779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"תמים תהיה עם ה' אלקיך"

רב ותלמיד

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

שלא בטח בעצמו ואמר לאביו בעת העקידה: "אבא, בחור אני וחוששני שמא יזדעזע גופי מפחדה של סכין ושמא תיפסל השחיטה, כפות אותי יפה יפה" (ב"ר נו ח).

וישמעאל ראה את דרכו זו של יצחק שהיא רחוקה מדרכו כרחוק שמים מארץ, לכן התלבש באצטלא של מורה דרך, שהוא אחיו הגדול ויש לו כבר נסיון בחיים והוא רשאי להורות לו דרך יותר קצרה, יגיעתה מועטת ושכרה מרובה, שאין צורך להתבודד במדבריות ולמנוע מעצמו תענוגי העולם והיה ישמעאל "מצחק" עמו כלומר; שוחח עמו על דא ועל הא: "האם רק בשדה אתה מוצא את ה'?" הרי; "מלא כל הארץ פבורו" (ישעיה' ג).

האם לא יתכן להיות קדוש וטהור, מבלי הסייג הקשה שלא להסתכל חוץ לד' אמות מחשש של; "נעצם עיניו מראות בקע" (ישעיה' לג טו) ומה בכך אם אחד מדבר על השני לא בכבוד הראוי לו, או אם הוא מתכבד בקלון חברו, האם זה באמת שפיכות דמים? באו חז"ל וגילו לנו; כי הצחוק הזה השיחה הקלה הזו של ישמעאל כוננת היתה; להביא את יצחק לדרך של ע"ז ג"ע ושפ"ד ושרה אמנו הכירה בכך מיד וטענה: "ג'רש האמה הזאת נאָת בְּנֵה" (בראשית' כא י).

המשך בעמ' 2 <<<

והיה זה מעין הכשר מצוה ואילו אחר החטא הרגישו את המשיכה מגוף לגוף "וַיִּדְעוּ כִּי עֵרְוָם הֵם" הם וזקוקים לכיסוי.

וכהאי גוונא מצינו אצל ישמעאל ויצחק; שאף שישמעאל טען: 'אני גדול ממך' בא הכתוב ומגלה שישמעאל; "מצחק" (בראשית' כא ט) ופירשו חז"ל; 'שצחק מדרכו של יצחק ונתכון להסיתו ולהעבירו מדרכו לדרך ע"ז ג"ע ושפ"ד' (ב"ר' נג טו). וזאת משום שישמעאל ראה את המרחק הרב שבינו לבין דרכו של יצחק, שיוצא לשוח בשדה ליחד לבבו באחדות הבורא ולהשיג טהרת הלב ע"י ההתבודדות וההתרחקות מחברת אנשים, כי ההתערבות עם אנשים בלתי מהוגנים מהווה מחיצה בין האדם לבין בוראו ומחשיך את דרך החיים בתודעה של; 'הכל בידי שמים' (ברכות' לג:). ושהכל בהשגחה פרטית.

ואין להשיג השלמות הזאת כי אם ע"י התרחקות מבני אדם ויצחק השתדל בכל חייו לפנות את לבו מפניות ולהיות טהור בעבודת ה', ללכת בדרכו של אאע"ה שעליו נאמר; "נמצאת את לבבו נאמן לפניה" (נחמיה' ט ח) עד שיצחק עלה לדרגה של; 'עולה תמימה' (רש"י 'בראשית' כה כו) והגיע לדרגה כזו של גדרים וסייגים

איתא בגמ'; 'מרגלא בפומיה דאביי: "לעולם יהא אדם ערום ביראה" (ברכות' יז.). ערמימות היא; כשהאדם מדבר והיפך ממה שהוא חושב בלבו ובדבורו הוא מנסה לכסות ולהסתיר את כונתו האמיתית, כמו שמצינו בנחש הקדמוני, שטען בערמימותו שאדם וחוה יתעלו באכלם מעץ הדעת א) שיוכלו לברוא עולמות כמ"ש; "נהייתם פאלקים" (בראשית' ג ה) ב) שיעלו לשיא השלמות שנא'; "נִנְחַמְד הָעֵץ לְהַשְׁכִּיל" (שם' ג) לאחר שיטעמו ידעו את ההבדל בין טוב לרע ויוכלו לעמוד בנסיון השלמות האמיתית.

אבל את כונתו האמיתית אנחנו רואים לפי התוצאות, שלא זו בלבד שלא הגיעו ליכולת של בריאת עולמות, אלא החריבו את עולמם כמ"ש; "ארוכה האַנְמָה" (שם) ועל ידם נשתנו מעשי בראשית כמ"ש בחז"ל (ב"ר' כ) והכרתם לשלמות נתמעטה, כמ"ש; "אֶפְסָה". ואמרו חז"ל; 'אתמול לדעתי ועכשיו לדעת נחש. אתמול מסוף העולם ועד סופו ועכשיו בתוך עץ הגן' (ילקו"ש' 'בראשית' ג). נוסף לזה הם נפלו ממדרגתם הגבוהה כמ"ש; "וַיִּדְעוּ כִּי עֵרְוָם הֵם" (בראשית' ג ז) שהרגישו שהם חומרניים והרגישו רק אותה שעה, כי עד החטא לא ראו שום גנות בגופם

ואותו דבר מצינו גם אצל עשו שאמרה עליו התורה; **"איש ידע ציד איש שָׁחָה"** (בראשית' כה כז) ופירש"י; **"לצוד ולרמות את אביו בפיו: "היאך מעשרין את התבן?"** וזאת כדי לשכנע את יעקב כי דרכו יותר טובה מדרכו ולקחת את לבו של יצחק לצדו ולא לצדו של יעקב. ואף שניתן להיאמר כי עשיו חכם גדול היה נכדו של א"א ובנו של יצחק והיו לו מושגים גבוהים בחלקי השלימות השונים, **שהרי שאל:** "מה משפט התורה?!" אבל כונתו האמיתית היתה כידוע לרמות ועיקר רצונו היה להסתיר את כונתו האמיתית. ואמנם תחילה עלה הדבר בידו והתורה מעידה על כך, באמרה: **"וַיִּצְחָק יַצְחָק אֶת עֵשָׂו"** (שם) מזאת למדנו שיעקב נמצא במקום השני, אולם בסופו של דבר הוא נוכח לדעת, כי המרמה אחרים מרמה גם את עצמו שנא'; **"וַיִּשָּׂא עֵשָׂו קְלוֹ וַיִּבְכֶּה"** (בראשית' כז לח).

ועל דרך זו אמרו; **'לעולם יהא אדם ערום ביראה'** (ברכות' יז). אמנם ידוע; כי היסוד בדרכי השלימות היא התמימות כמ"ש הגאון החסיד מהר"י סלנטר זצוק"ל ב'אגרת המוסר'; **'שראשית מצעדנו בעבודתנו יתב"ש; שהאלקים שופט הוא לתת לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו ונקודה זו של תמימות הבויה במעמקי הלב ולא נראית לשום אדם.'** וכן מצינו בחז"ל; **'כל תלמיד שאין תוכו כברו לא יכנס לבית המדרש'** (ברכות' כח). משום שכל בניינו של אותו ת"ח יבנה ללא יסוד ואין לו זכות קיום. וא"כ יש לתמוה על מה שאמרו חז"ל; **'יהא אדם ערום ביראה'** לשם מה נחוצה ערמימות שהיא היפך התמימות? ועוד יותר תמוה ההדגשה של חז"ל; **'לעולם' כלומר;** בכל מקום ובכל זמן ובכל הזדמנות, בעניני רשות או מצוה, עם אנשים פשוטים או עם בני עליה, כלפי כולם הוא צריך לנהוג בדרך של ערמימות, שלפי ההדגשה של חז"ל היא מקפת הכל ומתפשטת בכל מעשיו ופעולותיו, שכל התורה תלויה בה?

אבל רש"י הקדוש ביאר לנו הדבר במלים קצרות; שכונתם של חז"ל היא להצביע על הדרך הטובה שבביל האדם להינצל מהמצודה הרעה הפרוסה על כל החיים ופירשו חז"ל; **'מאי מצודה? חכה'** (סנהדרין' פא:). היינו; הדג מבקש להחיות את נפשו ואינו רואה לפניו אלא את החיצוניות של המראה את הפיתיון וכשישיג הדג את הפיתיון ויאכלנו הרי השיג את מטרתו להשקיט את בולמוס הרעב ובולמוס זה אינו מניח לדג להטיל ספק במה שהוא רואה שמא יש בכך משום סכנה שבבילו, כענין שנאמר; **'פי חָמָם**

מִזְכָּה הַרְשָׁת פְּעִינִי פֶל בַּעַל כְּנָף" (משלי' א).

כן דרכו של האדם בחייו; בזמן שהוא מגיע למצב של דוחק במזונות או בענינים גשמיים אחרים, עוטים עליו מחשבותיו ואינם נותנים לו מנוח ומאלצים אותו לעשות כל מה שאפשר כדי להשיג את הדרוש לו ומתוך בולמוס זה וכדי להשקיט את הבולמוס ואת דחקו, אין הוא רואה את הפנימיות. ואם רואה כי החיצוניות מניחה את דעתו, הוא נרגע וחושב כי השיג את מטרתו ובכך הוא יפרנס את נפשו הצמאה ויכלכל את רוחו היבשה, אבל חז"ל מלמדים אותנו; שזוהי מצודה רעה, שנראית לאדם שאין בה שום סכנה, אבל בה המות טמון ואין אפשרות ביד האדם ליהרהר מזה, משום שזוהי דרך הנחש.

ועל כך הזהירו חז"ל; **'לעולם יהא אדם ערום ביראה'** משום שבדרך כלל אין תוכו של אדם כברו ובשעה שהכבוד לוחץ עליו, או הקנאה שורפת את לבו ומרקיבה עצמותיו על שחברו מצליח יותר ממנו, אין לו הכח הנפשי לעלות על הבמה ולהכריז קבל עם; "מקנא אני!" אלא דרכו לטהר את השרץ בק"ן טעמים. ולפעמים אנו מוצאים שפורצת מחלוקת אפילו בין אנשים יראים ושלמים ואף שאין אחד מהם חשוד לעבור על משנה מפורשת, אבל כל אחד מוצא היתרים לעצמו וזכות לנהל את המחלוקת ושהדין עמו.

כל שכן אצל בני אדם פשוטים שנוהגים כך כל ימי חייהם, שחז"ל בודאי לא נתכונו לכבוד מסוג זה. ואולי לזה באמת נתכונו חז"ל בהדגישם בה"א הידיעה; **'הקנאה התאוה והכבוד, מוציאים את האדם מן העולם'** (אבות' ד) כי המדובר הוא בכל סוגי הכבוד וכל סוגי הקנאה והתאוה, שאם נופל ספק בלבנו אם אמנם נתכונו לסוג זה, ידע כי אמנם גם לזה נתכונו. ועליו לדעת כי רופאי הנפש המפורסמים הללו הכירו היטב את כל נפש האדם על כל סוגיה וידעו כי קורטוב של מדות מוציא את האדם מן העולם. (גוילי אש').

"נִזְה דְּבַר הַרְצִית אֲשֶׁר יָנוּס שְׂמֵה נְחִי אֲשֶׁר יָקָה אֶת רַעְיוֹ בְּכַלִּי דַעַת נְהוּא לֹא שְׂנֵא לֹו מִתְּמַל שְׁלִשָׁם" (דברים' יט ד).

אז"ל; **'תלמיד שגלה מגלין רבו עמו שנא'; 'נְחִי' עביד ליה מידי דתהווי ליה חיותא. וא"ר זירא: "מכאן שלא ישנה אדם לתלמיד שאינו הגון"** (מכות' י). ויש להבין; מה אשמתו של הרב שמגלין אותו עקב תלמיד שנכשל, הכי שבביל 'חיותא' של התלמיד צריכים לגרום להרב כ"כ עינויים קשים, שיעקור

דירתו ויפרד מכל סביבתו וקרוביו והכל מפני הנאתו של התלמיד והלא זה עונש כבד עבור הרב?

ברם; אין דבר תחת השמש שלא יהיה מכוון מאתו ית"ש. ובכן צריכים לעיין היטב; מה טיבו ודינו של הרב הזה שמטילין עליו עונש כ"כ קשה? אלא שהתשובה מונחת כבר בהערתו של ר' זירא; שלא צריכים לשנות לתלמיד שאינו הגון! נתבונן ונראה, שהתלמיד הזה שנכשל ברציחה, בודאי שמזמן רב לבו אינו הגון ואם נכשל ברציחה בודאי שלבו היה מוכן לזה ורציחה זו גילתה שלבו כבר פגום ומחובתו של הרב תיכף להרגיש בשרירות לבו ובתהפוכות רוחו של התלמיד הזה ולהתחיל לחנכו בהכרה על מעלת האדם וערכו, יציר כפיו של הקב"ה שנברא בצלם, להוכיחו ולעקור מלבו האכזריות שהתחילה בנפשו של התלמיד הזה.

משימה זו היתה באחריותו של הרב; וכיון שלא התאמץ להשפיע, מתוך אדישות או מהעדר פעולה חינוכית יסודית זו, או מפני שלהרב בעצמו לא בהירים ולא גלויים כל אלו היסודות ההכרחיים, הרי יש בזה משום רמז וסימן, שהרב בעצמו קלוש בכמה וכמה נקודות שבמערכי נפשו וגם הרב אינו חש כ"כ ליקרת נפשו וערכו של חיי אדם והתלמיד הלזה הריח את האדישות והקרירות שמצד רבו וכיון דלא קפיד ויחסי התלמיד והרב נמשכו כשורה, הרי ממילא שהרב נעשה למעין שותף לחטאו של התלמיד.

והנה התלמיד שנכשל בחטא רציחה בשוגג נידון לגלות והרי מתוך העדר זריזותו של הרב לשלמותו של התלמיד ומתוך אדישותו לחינוך ולביטול המדות הרעות, חייב מתוך האספקלריא השמימית לגלות ולסבול, עד שיכופר לו על שמץ ההשתתפות בחטאו של התלמיד ושימורק ממנו הפגם שנפגם בנשמתו לרגלי ההשפעה השלילית שהוטלה בו מצד התלמיד.

ולכן הורונו חז"ל; **'תלמיד שגלה מגלין את רבו עמו'** כי גם הרב חוטא. ומתיסרים שניהם בבת אחת על החטא המשותף; התלמיד על הנגלות והרב על הנסתרות או על ההתעלמות. התלמיד גולה על חטא גלוי ומגלים עונשו והרב שלא נתגלה עונו ברם כלפי שמיא קא גליא, פוסקים שהוא ג"כ גולה, כי התלמיד צריך 'חיותא' ששניהם בהיותם בתנאים לא נוחים בעיר המקלט, תהיה להם ההזדמנות להטיב ולתקן את חייהם המוסריים ביתר זהירות. ואכן לזהירות רבתי זקוק הרב שחלילה לא יהיה מושפע מתלמיד שאינו הגון. ('אור הנפש'). ■

תוכחה בכל מצב

עירתו. "מה בפך?" שאל מושל המחוז. "לא בי האשם!" הצטדק ראש הכפר: "הן ראה כבודו בביקור שהמים בכפרנו עכורים ובמו פיו הורה לנו שלא להשתמש בהם לפני סינון. כשפרצה השריפה בררתי והודיעוני שלא סגנו את המים. אסרתי אפוא להשתמש בהם לאחר הנחיית רום מעלתו". הרעים עליו המושל בקולו: "שוטה שבעולם, לכתחילה יש להשתמש במים מסוננים, אבל האם מי שאין ברשותו מים מסוננים יגוע בצמא?! לכתחילה יש לסננם קודם השתיה, אבל כשהאש בוערת יש לכבותה בכל מים שנמצא". קרא ה'חפץ חיים': "הלא האש בוערת הדליקה משתוללת בעירך, הכיצד הנך מרשה לעצמך לחזור אחר תוכחה מהודרת, האם זו העת המתאימה להדר אחר 'מים מזוקקים'?! ('ח"ח' החדש, 'יוסף דעת') ■

נערכה לכבודו מסיבת קבלת פנים בבית ראש הכפר בנוכחות כל הנכבדים. הביאו תקרובת וקנקן מים צוננים מזגו לכוסו ועיזה פניו, המים היו עכורים. התנצל ראש הכפר: "אלו הם מימינו". "ומה בכך?" הגיב המושל: "יש לסננם לפני שמגישים אותם לפני אורחים". השפיל ראש הכפר את ראשו וקיבל את התוכחה בדומיה. לא ארכו הימים ופרצה שרפה בכפר, הפעמונים צלצלו והאש השתוללה, אך מכבי האש חבקו ידים ולא עשו דבר לכבותה תוך שעות הפכה הכפר למאכולת אש. מובן שהתושבים זעמו על אזלת יד של הרשויות והתלוננו על כך בעיר המחוז. נשלחה ועדת חקירה והכבאים טענו שמפקדם הורה להם שלא לכבות את השריפה. המפקד טען שהיתה זו הוראה ישירה של ראש הכפר. זומן ראש הכפר למושל המחוז לתת את הדין על אבדן

"שפטים וְשֹׁטְרִים תָּתֵן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ" ('דברים' טז יח)

"שפטים" דיינים הפוסקים את הדין. וְשֹׁטְרִים" הרודים את העם אחר מצותם שמכין כופתין במקל ורצועה עד שיקבל עליו דין השופט' (רש"י). סח הגאון רבי יוסף ליס זצ"ל; פעם אחת שוחח ה'חפץ חיים' עם אחד הרבנים וחקר מפיו על אודות ליקויים שונים בעירו ובהנהגת בני הקהילה. שאל ה'חפץ חיים': "האם מתיצב הרב בפרץ ומוכיח בשער, שהרי הדבר בשליטתו ובכחו?" התנצל הרב: "שאינו רואה את עצמו מוכיח, משום שהוא בעצמו אינו מושלם באותם דברים, עדין לא קשט את עצמו ואיך יקשט אחרים?" שמע זאת ה'חפץ חיים' ואמר: "אמשול לכם משל; מושל המחוז הגיע לסיור בכפר

משקפת הפלאים

בצד הנוח לך, להגדיל כביכול את הפתח ולמזער את התבואה... קבל האיכר: "מה אעשה?" והפיקח ענה: "אין פשוט מזה, הסר מן התבואה עד לגובה הפתח והעגלה תכנס בקלות". והנמשל; מצויים אנו בחודש הרחמים והסליחות על סף ימי הדין בהם יסקרו מעשינו ויוחלט מה יהא עלינו, האם נזכה ונכתב לחיים, לבריאות, לפרנסה טובה, לנחת ולשמחה. ואם נהיה כנים עם עצמנו איננו נרעשים ונפחדים עד מאד, שאננים אנו למדי ויש לכך סיבה טובה; אמנם באים אנו עם עגלה מלאה עונות למכביר; חטאי הלשון, ביטול תורה... אבל ה'משקוף' גבוה 'רחמי מרובים' ('שבת' יב): וסומכים אנו על י"ג מידות הרחמים. אבל; 'עונותינו רבו למעלה ראש נאשמתנו גדלה עד לשמים' ('עזרא' ט ו) ויש גבול לסליחה ולמחילה. אבל הואיל וקרובים אנו אצל עצמנו מטים אנו משפט ונושאים לעצמנו פנים. יצרנו לעצמנו משקפת פלאים; שמגביה מצד אחד את סף הרחמים והסליחות ומהצד השני; ממזער עונותינו, כך סבורים אנו שנעבור את הדין בשלום... (הרב שלום מאיר וולך שליט"א) ■

המשקפת ואכן גבה פלאים. משך ברסן הסוס והעגלה עדין תקועה... השתאה וקרא בקול אחרי הלץ המתרחק: "אמור לי, הפתח גבה ועדין לא משה העגלה?" צעק אליו הנוכל: "שטיא, הבט אל ערימת התבואה דרך המשקפת ותראה שגם היא גדלה ושוב חוסמת היא את הפתח". הביט האיכר בתבואה בעד העדשות ואכן תפחה עד מאד. "א"כ מה הועיל?" קרא באכזבה לעבר הנוכל המתרחק: "רימיתני, השב לי את כספך". ומרחקים הגיע אליו קולו של הלץ: "יש עצה. כשאתה מביט בתבואה הפוך את המשקפת ונראה שהכל יבוא על מקומו בשלום". יש אפוא למשקפת צד שני והוא לא ידע, הפכה והביט בתבואה והנה קטנה עד מזעור. שמח שמחה גדולה, הביט בריכוז והצליף בסוסים והם להכעיס, אינם זזים. ביקש לשאול את המוכר פשר דבר, אך הלה הרחיק כבר לכת ונעלם, מותירו עם התעלומה. עבר שם אדם פיקח וראה עגלה תקועה בפתח האסם והעגלון מביט בעד המשקפת בפתח, הופכה ומביט במטען וחוזר חלילה... נד לו ואמר: "אוי לך, כסיל נבער, הלא תבין שהמשקפת לא תשנה את המציאות ושאינך יכול להסתכל

"לא תטה משפט לא תכיר פנים ולא תקח שחד פי השחד יעור עיני חקמים ויסלף דברי צדיקים" ('דברים' טז יט)

כסבורים אנו, שציווים אלו נאמרו רק לדיינים ולשופטים ולא היא; הגאון רבי ישראל מסלאנט זצ"ל השריש, שכל אחד ואחד הוא דיין ושופט, שהרי הוא מחליט החלטות ופוסק לעצמו בכל עת. וא"כ חייב הוא לראות שהחלטותיו תהיינה שקולות וצודקות ולא יסתנוורו עקב שוחד. דוגמא לכך מצאנו בספר 'שערי ארמון' לימים הנוראים והיא כה נוקבת; מעשה באיכר שהעמיס הר של תבואה על עגלתו וביקש להכניסה לאסמו. אך אבוי, העגלה נתקעה בפתח וערימת התבואה הגיעה עד המשקוף ולא יכול היה להכניסה. היכה את הסוס ולשוא. עבר שם ליץ קל דעת ואמר: "למה תכה את סוסך, האינך רואה שהמטען גבוה מן הפתח?" שאל האיכר: "ומה אעשה?" ענהו: "קנה ממני משקפת המגדילה כל דבר פי כמה, הבט בה כלפי מעלה והפתח יגבה, כך תוכל להכניס את העגלה בלא מאמץ". קנה האיכר את המשקפת בכסף מלא והליץ המשך בדרכו. הביט האיכר בפתח דרך

להזמנת הרב אמנון יצחק שליט"א לאזור מגוריו או לכולל אברכים (לכולל בשעות הבוקר) 050-6788867 יהונתן

"תמים תהיה עם ה' אלקיך"

הלבנה נתבעה לדין תורה בג'רבא

הביא; מיהודי תמים בג'רבה, כלפתו כהן שמו. יום אחד פנה לרבה של עירו, הגאון הנערץ רבי משה כלפון הכהן זצ"ל, מחבר תשעת כרכי 'שואל ונשאל' והודיע שברצונו להזמין לדין תורה את... הלבנה. היא מציקה לו, מתאנה לו ועוקבת אחריו. לכל מקום שהוא הולך היא מתלווית אליו. "יגזור עליה הרב בכח התורה שתפרד מעליו ותעזבה לשלום!" **ביקש. והרב אמר לו:** "שמעתי את טענתך, עכשיו עלי לשמוע מה בפי הלבנה. שוב לביתך ובערב כשתצא הלבנה נשמע מה בפיה ומחר תבוא ותשמע מה ענתה ונפסוק כפי ראות הדיין". הלך האיש לביתו ושב למחרת היום. **אמר לו הרב:** "בוא וראה כמה גדולים חכמים שאסרו לשמוע צד אחד בלבד ('סנהדרין' ז:). **הידעת שיש ללבנה טענה עליך;** שאתה הוא המתחיל ומתגרה בה". **מחה האיש:** "אני? מה פתאום!? היא זו שנסרכת אחרי לכל מקום. אני הולך והיא הולכת עמי. עוצר והיא עוצרת. פונה והיא פונה אחריו". **אמר הרב:** "ומה תאמר לטענת הלבנה שאתה תמיד מסתכל לעברה ומביט בה, מעולם לא התחילה ללכת אחריו עד שהסתכלת לעברה, נכון!? ובכן, תפסיק להסתכל בה והיא תפסיק ללכת אחריו". ואכן כך היה... **כך גם המסתכן בחקירות;** הן הולכות אחריו ומבלבלות דעתו ואינן נותנות לו מנוח. יפסיק להסתכל בהן ויפסיקו להציק לו. ('חסדי דוד')

מגודלת ובריאת בשר, אם ימצא בה מום קטן, תפסל. ובהמה דקה ורזה אם שלמה היא, תרצה לקרבן.

"מקרב אתיה תשים עליה מלך" ('דברים' יז טו)

פירש רבנו ה'בן איש חי' זצ"ל; הנשמה הטהורה השוכנת באדם, חלק אלוך ממעל זכה וקדושה ורוצה בטובתו של האדם שיקיים תורה ומצוות יזכך ויזכה לשכר נצחי. **עליה רמז הכתוב: "מקרב אתיה תשים עליה מלך"** אותה תמליך על עצמך, היא תנהיגך ותורה לך את דרכך. **"מלך" ראשי תיבות;** מח, לב, כליות. היא תשלוט על המח החושב, על הלב המרגיש ועל הכליות היועצות ('ברכות' סא.). **"לא תוכל לתת עליה איש נכרי אשר לא אתיה הוא"** אל תמליך על עצמך את היצר הרע שהוא נכרי ומתנכר מהסטרא האחרת, אשר ידיחך מה' ויפסידך את שכרך לנצח.

"תמים תהיה עם ה' אלקיך" ('דברים' יח יג)

פירש רבנו האלשיך הקדוש זצ"ל; יש השומרים תורה ומצוות בפרהסיא בקהילה ובבית הכנסת אולי אף בקרב משפחתם. אבל בהיותם לבדם ואין איש עמם, באין רואה, מקילים הם בדבר זה או אחר. **לפיכך אמר הכתוב: "תמים תהיה"** תהא הנהגתך מושלמת, אפילו כאשר לא תהיה אלא; **"עם ה' אלקיך"** ואין איש רואה. **ונפסק ב'שלתן ערוך; 'אל יאמר: "הנני בחדרי חדרים מי רואני?" כי הקדוש ברוך הוא מלא כל הארץ כבודו' ('שו"ע' או"ח' ב).**

משפט ללבנה

בספר 'חסדי דוד' על התורה מהג"ר יוסף כהן שליט"א מאשדוד, על הכתוב; **"תמים תהיה עם ה' אלקיך"** ('דברים' יח יג) האריך במעלת האמונה הכנה והזכה ובגנות ההתחכמות וההתפלספות. משל נמריך

"שפטים ושטרים תתן לה בקל שערך אשר ה' אלקיך נתן לה לשבטיה" ('דברים' טז יח)

כתב רבנו חיים ויטאל זצ"ל; 'תתנו לכם בכל שעריכם' לא נאמר אלא; **"תתן לה בקל שערך"** בלשון יחיד. לומר לך; שכל אדם חייב לשים משמר ולהציב שופט ושטר בכל אחד משערי גופו דהיינו; להשגיח שהעינים לא יסתכלו במה שאסור להסתכל, האזנים לא ישמעו מה שאסור לשמוע והפה לא יהא כהפקר, לא בדיבוריו ולא באכילתו. וסיים **דבריו באמרו;** שאם האדם ישמור את שערו כיאות, יפתחו בפניו שערי גן העדן.

רבנו ה'אביר יעקב' אבוהצירא זצ"ל הביא דברי הזוהר הקדוש; **"פי מלאכיו יצנה לה לשמרה בקל דרביה"** ('תהלים' צא יא) הקב"ה מוסר לאדם שני מלאכים שידריכוהו בדרך ישרה ויזהירוהו מעבירה. אבל אם האדם מטמא נשמתו, מלאכים נוטשים אותו. וזהו **שנצטוינו; "שפטים ושטרים"** אלו אותם שני מלאכים המורים לטוב ומרחיקים מרע **"תתן לה בקל שערך"** תראה שילווך בכל מעשיך ושלא תחטא באחד מאברייך **"אשר ה' אלקיך נתן לה לשבטיה"** כי ה' נתנם להורותך וליסרך וראה שלא תרחיקם ממך במעשיך.

"צדק צדק תרדף... לא תטע לה אשרה... נלא תקים לה מצבה... לא תזבח לה' אלקיך שור נשה אשר יהיה בו מום" ('דברים' טז כ-כא)

כתב רבנו עובדיה ספורנו זצ"ל; לשלשת הציווים עקרון משותף; להעדיף את השלמות על היופי החיצוני. הציווי הראשון מורה; שאיננו מצוים לחפש דיין שדיבורו רהוט ושפתו קולחת, קומתו תמירה ומראהו מרשים. **התנאי היחיד הוא;** **"צדק צדק תרדף!"** עליך להעדיף את הגדול בתורה שלא ישא פנים ותו לא. **הציווי השני;** **"לא תטע לה אשרה"** נאה ומצלה, משום שעובדי העבודה זרה אימצוה לפלחנם. ויש לנו לוותר על ההידור והגוי למען שלימות עבודתנו. **והציווי השלישי;** **"לא תזבח לה' אלקיך שור נשה אשר יהיה בו מום"** בהמה

"וְיִסְפוּ הַשְּׂטָרִים לְדַבֵּר אֶל הָעַם וְאָמְרוּ מִי הָאִישׁ הַזֶּה וְכִי הִלְכָב יֶלֶד וְיָשָׁב לְבֵיתוֹ וְלֹא יָמַס אֶת לֵבָב אֶתִּיו פְּלִבְבוֹ" (דברים' כ ה)

'רבי יוסי הגלילי אומר: "הירא ורך הלבב, זהו המתירא מן העבירות שבידו" (סוטה' מד.)

הדגשה מיוחדת ישנה ל'עבירות שבידו'. מה הם העבירות הללו המתייחסות דוקא אל הידים? כידוע, שאופיו ותכונתו של האדם רשומים בשרטוטי ידו ו**אודותיו נאמרה**; 'חכמת היד' להבנת 'קוי הידים', כמפורש ב'זוהר הקדוש' ('יתרו' ו'אתה תחזה'). אם כך, גם העונות נרשמים וניכרים שם למבינים, לעומת סוגי עונות הנרשמים בשרטוטי המצח וגלויים לחכמים האלוקיים. אך בעוד שעל המצח נרשמות העבירות החמורות, הרי על הידים נרשמות העבירות ה'קלות', אלו שהאדם דש בהן בעקביו. ואכן, הסיבה מדוע אין האדם מרגיש בחומרתן נעוצה בכך שהן מיוסדות על התכונות החומריות שיש באדם ומהם נובעות העבירות הללו, כגון; לשון הרע, גאווה, חנופה, קנאה ושקר... בעלי העבירות החמורות לא יצאו מלכתחילה למלחמה, מי שנכשל בעונות חמורים כאלה החקוקים כבר על המצח, שוב אין צורך להפציר בו שלא להצטרף למלחמה, **לא רק שאין הוא נכלל בכלל; "הִנְרָא וְכִי הִלְכָב"** כי 'בעל עבירה' ממש הוא. הכרות משוח המלחמה דרושה בעבור בעלי העבירות שהן קלות בעיני בני אדם, המסומנות כאמור בסימני הידים, לגבי חטאים 'קטנים'

הללו, אשר האדם אינו מרגיש בעצמו כי 'בעל עון' הנהו וכי מתחילה הוא חש בטוח לצאת למלחמה, אז מגיעה ההכרזה המיועדת עבורו, טרם הם נכנסים למחנה האויב ממש, **לאמר**; גם מי שמתירא מעבירות שבידו, ישוב לביתו. (רבנו יוסף חיים זצ"ל בספרו 'בניהו' 'סוטה' מד.)

פחדם של הנדבן והקמצן

לפני הגאון רבי יחזקאל לנדא ה'נודע ביהודה' באו איש ואשתו. היו לאשה טענות על בעלה. "מהן טענותיך?" **שאל הרב.** "בעלי מרויח סכום נכבד מידי שבוע ולצערי עד שהוא מגיע לביתו הוא מפזר את כל כספו לצדקה, בדרך פוגש בו עני, מתחנן באזניו אודות מצבו והוא נותן לו מאה לירות, אחריו עוד עני שמקבל מאה... עד שבסופה של הדרך לא נותר בידו כסף. וכי אני לא צריכה כסף למזונותי?" **דיברה בכאב פנה אליו הרב:** "ומה אתה יכול להשיב על טענותיה?" "נכון, נכון היא צודקת. רחמנות עליה, אך מה אעשה שכאשר בא לקראתי עני אני חושב לעצמי; **'זודאי קלילי ואורחא רחיקתא'** (כתובות' סז:) (המזודה קלה ואינה מלאה והדרך רחוקה מאד). היינו; כי לדרך הארוכה העוה"ב, זקוקים להרבה צידה ומי יודע ח"ו אם אזכה לעשות צדקה בימי חיי כפי הצורך, שהרי לא ידע האדם את עתו, שמא לא אגיע כלל לזקנה, אולי לא אזכה לשיבה טובה.

כן, אני כ"כ רוצה לחטוף מצות צדקה קשה לי לותר על המצוה. מה אני יכול לעשות? אני חוטף בעודי בריא וחי". **"טוב אמר ה'נודע ביהודה':** "תמתינו בצד. ושנים אחרים הוזמנו לבוא ל'דין תורה'. הרב קרא לזוג אחר, בעל ואשה שמיהרו לבוא לבית הדין. **האשה טענה:** "הבעל שלי, ידיו סגורות, קמוצות. בנערותי בבית הורי ראיתי בית פתוח לרווחה, עני שדפק בדלת כלכלו אותו ופרנסוהו והנה בעלי ההיפך, הינו **'עכברא דשכיב אדינרי'** ('סנהדרין' כב): לא נותן צדקה, רק רואה עני ליד הדלת מגרש אותו. אני מבוישת ממנו, הידידים מכנים אותו בכינויי גנאי ועיני דומעות תמיד על מזלי הרע". (גם ההיא מה'דין תורה' שקדם להם סיפרה כי היא בוכה, שתיהן בוכות...) **שאל ה'נודע ביהודה' את הבעל:** "מה אתה אומר על טענות אשתך?" "נכון, ברוך ה', עתה יש לי כסף. אבל מי יודע מה יהיה, שמא אגיע לזקנה ושיבה עד גיל תשעים שנה אזכה לאריכות ימים וכחותי לא יהיו איתי, לעבוד ולהתפרנס ודאי לא אוכל, א"כ אני שומר את הכסף, מי יודע אולי אגיע לזקנה ושיבה...". **הביט ה'נודע ביהודה' נשא את עיניו הטהורות וביקש:** "תכניסו את הזוג הראשון כדי שיעמדו גם הם כאן". **ואז אמר:** "הראשון אמר שהוא פוחד שמא לא יהיה זקן, כי לא ידע האדם את עתו. והשני אומר **אדרבה**; כי פוחד שמא כן יהיה זקן, אברך אתכם שהקב"ה יציל כל אחד מכם מהפחד שלכם". ('להגיד' מהרב שלום שבדרון זצ"ל) ■

תיקון למת

הוא מתאמץ לרוץ אחרי המרכבה. **הרהיב רבי בונים עוז ואמר עוד פעם להרי"מ:** "רבי, האיש הרץ כבר נפל על הארץ מרוב חולשת כחו מחמת מרוצתו". **אמר לו הרי"מ:** "טיפש! מי זה שואל ממך עצה? כלום אתה בעל רחמים יותר ממני, אמור לעגלון שיסע במהירות האפשרית ביותר". עשה כן המשמש ופליאתו גדלה מאד, כי הוא ידע היטב את טבעו של הרי"מ שאין כמוהו מלא רחמים על כל איש יהא מה שיהא. וכשבאו לגור והרי"מ ישב על כסא לנוח קצת כדרכו, **אמר למשרתו:** "בודאי אתה תמה על האכזריות שראית ממני בדרך ובכן תדע, שזה האיש שרץ אחרינו נפטר כבר לעולמו ולפעמים נותנים בשמים רשות לנפטר שירוץ אחרי צדיק הדור ואם הוא רץ אחריו ואינו משיגו הוא מקבל תיקון על מה שבחיי לא שמע לדברי אותו הצדיק שהוכיחו". ('סיפורי חסידים') ■

דברי הרב. כעבור כרבע שעה ראה כי האיש עודנו רץ אחריהם בשארית כחותיו ועל פניו ניכרים אותות יגיעה ועיפות מרובה. נכמרו רחמי רבי בונים עליו ורמז בחשאי לעגלון שיעצור קצת מרוצת הסוסים. **אחרי רגעים אחדים אמר לו הרי"מ:** "למה אינך מזרז את העגלון בנסיעתו? אני אוהב לנסוע במהירות". **ולא יכול רבי בונים להתאפק עוד ואמר להרב:** "הנני מודה על האמת, כי אני עוד עשיתי להיפך וצויתי לעגלון לנסוע בנחת ולאט, כי זה איזה זמן שאני רואה איש אחד שרץ בכל כחו אחרי המרכבה ובודאי יש לו איזה ענין נחוץ מאוד עם הרבי ורחמתי עליו". **השיבו הרי"מ:** "מה לך להביט על דברים כאלו? אני רוצה לנסוע במהירות!". והוכרח שוב רבי בונים לצוות על העגלון לנסוע במהירות יותר. אחרי זמן מה ראה כי האיש הרץ נפל לארץ ובקושי רב עמד מפילתו ובאין אונים

"וְהִנֵּה הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמַע" (דברים' יח יט)

פעם אחת נסע הרב הקדוש הרי"מ מגור זצ"ל בעל 'חדושי הרי"מ' בלויית משמשו רבי בונים מורשה לביתו, לגור. כשהגיעה המרכבה כשתי פרסאות מגור, ראה רבי בונים, כי איש רץ מאחורי המרכבה והוא מתאמץ בכל כחו להשיגם. הדבר היה קצת תמוה בעיניו כי האיש היה מלובש לא כמנהג החסידים רק בבגדים מגוהצים וקצרים, אך בראותו כי הוא יגע בכל כחו במרוצתו ונטפי זיעה נוטפים מעל פניו נתמלא רחמים עליו ורצה לרמוז לעגלון שיעצור את הסוסים ממרוצתם למען יוכל האיש להשיגם, אבל באותו רגע אמר לו הרי"מ: "למה זה המרכבה נוסעת כל כך באיטיות? מהצורך לזרז את העגלון שידפוק את הסוסים". והוכרח המשמש לקיים את

מרבינו מרן בעל 'אילת השחר' שליט"א

עושים צרות ליהודים והם לא יודעים שבזכות היהודים והתורה כל העולם קים, הם לא מבינים את זה. וגם היהודים לא מבינים את זה...

כל העולם כולו קים רק בזכות התורה, רק בזכות התורה! ומה שיותר מתגברים בתורה, העולם יותר קים, אם יהיה יותר זכות תורה אפילו הגוים לא יהיה להם כאלה אסונות. ומה שיש אסונות בגלל שיש חסרון בתורה, לא לומדים מספיק תורה! הנס הוא שיש ב"ה בארץ ישראל כל כך הרבה אברכים ובחורים שלומדים תורה ותינוקות של בית רבן, ממילא העולם קים, לולא זאת ח"ו שום דבר לא היה!

ממילא אנחנו צריכים לדעת שהעיקר של הבריאה כולה זה תורה ולומדיה וברוך השם שיש בארץ ישראל פינות של תורה וגם בחו"ל יש ג"כ, לפני המלחמה לא היה באמריקה שום ישיבה, היה ישיבה אוניברסיטה, אבל זה לא ישיבה, ישיבה שהיא רק ללימוד תורה לא היה. וכן באירופה לא היה חוץ מפולניה וליטא ועוד כמה מקומות בהונגריה, חוץ מזה לא היה תורה, היום ברוך השם מצד אחד התרבה תורה, ממילא יש קיום לכלל ישראל וגם הקיום של אומות העולם מהתורה. ולולא תורה אומות העולם גם כן לא היו, כי הרי בלי תורה היה תוהו ובהו, אין תורה יש תוהו ובהו.

אנחנו צריכים להיות מאושרים שיש לנו את התורה. וברוך השם יש גם חסד בכלל ישראל, אי אפשר להגיד; "יד עניי נאביון לא תסזיקה" (יחזקאל טז מט) ברוך השם מיום ליום עושים כל מיני דברים של חסד, כל מיני ארגוני חסד בכל האופנים, זה הכל כלל ישראל, אצל הגוים זה חלש, אין חסד אין שום דבר והזכות של כל העולם בזכות התורה, בזכות לומדי תורה ובזכות עושי חסד.

ובזה אנחנו צריכים לשמוח מאד, ממש להיות שמחים מאד שאנחנו זוכים, בחור יכול לשבת ע"י הגמרא איזה אושר שיש לו, אדם צריך להיות ממש... השמחה צריכה להיות אין לשער! אם אנחנו יכולים לשבת ליד הגמרא וללמוד תורה ולקיים את המצוות והחסדים" ■

זאת התורה בכל מקום!

אמר רבינו: "שאנשים חושבים שכשיוצאים לדאצ'א – להבראה מותר הרבה דברים (וכגון שמקילין לאכול מאכלים מפוקפקים בכשרותן) אך; **'זאת התורה לא תהא מוחלפת'** (ואין שום חילוק בין נמצא בביתו למקום אחר.

(רק מי שנמצא על הירח צ"ע אם נוהג שם דיני התורה, כיון שאי"ז בעולם הזה ודיני התורה ניתנו רק כאן בעולם. וקצת סמך לדבר משה רבינו ורבי יהושע בן לוי שעלו חיים למרום וכי קיימו שם מצוות).

מה נשתנה הלילה?

הגמ' אומרת; 'תניא רבי אליעזר הגדול אומר: **'כיון שהגיע חמשה עשר באב... מכאן ואילך; דמוסיף יוסיף ושאינו מוסיף יסיף. מאי יסיף? תני רב יוסף: 'תקבריה אמיה'** (ב"ב קכא:). **ופי' הרשב"ם;** 'שמתוך שהלילות מאריכין והימים מתקצרין צריך לעסוק בלימודו גם בלילה ודלא מוסיף... ואינו מובן; מאי נפק"מ במה שהאריך הלילה? הרי ממ"נ אם יכול ללמוד בזמן הזה, צריך ללמוד גם אם זה יום ואם אינו יכול ללמוד מאי מוסיף מה שזה לילה?'

האושר הגדול לשבת ליד הגמרא...

"אנחנו חיים בזכות התורה, כל העולם קיים בזכות התורה וכל זמן שלא היה תורה, גם כל העולם לא היה בסדר ומתן תורה עשה מהפיכה כל הבריאה.

עכשיו אין מבוך, קורה לפעמים כע"ז במקומות שונים, כמו שהיה 'צונאמי' ושלוש מאות אלף איש נהרגו בבת אחת וכן קורה מזמן לזמן כאלה אסונות, אבל זה הכל רק בגלל שיש תורה, לולא זאת היה פי הרבה יותר, הרבה יותר.

ואפילו אומות העולם חיים בזכות התורה, כי כל העולם כולו חיים בזכות התורה. הגוים לא יודעים את זה, הם

ימים אלו נקראים בעולם התורה ימי 'בין הזמנים' אך משום מה בבית ברח' חזו"א 5 לא מוכר ענין זה, השיעורים כסדרן והכל על מתכונתו כבאמצע ימי אלול! **וכלשון רבינו שליט"א:** "האם כתוב בתורה 'בין הזמנים'? אין כזה דבר 'בין הזמנים'..."

והתבטא רבינו בתקופה האחרונה: "אילו היה בכחנו היה צריך לבטל את ה'בין הזמנים'!!"

יש חיוב גמור ללמוד בבין הזמנים, כמו באמצע הזמן!!

היום לדאבונו כל 'בין הזמנים' קורים דברים לא טובים, ה' יעזור שב'בין הזמנים' הזה לא יקרה שום אסון! צריך רחמי שמים, ככה זכות התורה מגין קצת, אבל ב'בין הזמנים' לא לומדים כ"כ, קורים אסונות רח"ל. ה' יעזור שלא יקרה שום אסון.

והוסיף רבינו (אח"כ) דאיתא בחזו"ל; 'לעולם יקדים אדם תפילה לצרה' (תנחומא 'בראשית' י) לכן ראוי להתפלל שלא יארע ח"ו שום רע. ומדברי חזו"ל אלו משמע דאחרי שכבר באה חלילה וחס הצרה קשה יותר שתועיל התפילה.

לא לאבד את הרכוש היקר

ספרו לרבינו שליט"א; שפעם בא בחור להבבא סאלי זצ"ל להתברך לקראת סוף הזמן **ואמר לו ה'בבא סאלי:** "תדע לך שעם ראייה אחת לא טובה בימי 'בין הזמנים' אתה יכול להפסיד ח"ו את כל מה שהשיג בחורף שלם!"

אמר מרן שליט"א: "וכי אתם חושבים שהוא לא צודק, בודאי זה ככה... ולדאבונו הרבה יורדים ב'בין הזמנים' ברוחניות מחמת זה. וזהירות גדולה נדרש לזה כי היצר הרע מסתובב בכל מקום... ובמקום **'דאיכא דרכא אחרניא'** (ב"ק קט). אסור לילך אפילו אם עוצם עיניו.

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

27/08/2012	אולמי שמש האלה הנשיא 8 יום שני ט' אלול	בית שמש
כניסה 10 שקל	פתיחת שערים ב-20:00 תחילת החוכנית ב-20:30	
28/08/2012	ישיבת אחוזת יעקב הר ציון 31 יום שלישי י' אלול	גן יבנה
כניסה חופשית	פתיחת שערים ב-20:00 תחילת החוכנית ב-20:30	
29/08/2012	בית כנסת עין חמד המור 1 יום רביעי יא' אלול	מבשרת ציון
כניסה 10 שקל	פתיחת שערים ב-20:00 תחילת החוכנית ב-20:30	
30/08/2012	אודיטוריום עכו גבורי ישראל 24 יום חמישי יב' אלול	עכו
כניסה 10 שקל	פתיחת שערים ב-20:00 תחילת החוכנית ב-20:30	
© כל הזכויות שמורות לארגון "שופר" ההרצאות מאובטחות שידור חי באתר 'שופר' WWW.SHOFAR.TV		

נס תחית המתים

תחיית המתים של אמנון יצחק כמעט ה"י רגעים

גם בשפות:

אנגלית,

רוסית,

ספרדית,

צרפתית

ניתן להשיג במשרדי 'שופר' טל: 03-6777779

רכישה בכמות של למעלה מ-100 דיסקים ב-5 ש"ח לדיסק בלבד!
רכישה בכמות של למעלה מ-500 דיסקים ב-2 ש"ח לדיסק בלבד!

החלוקה הינם של 100,000 דיסקים 'חיה יהיה' ברחבי הארץ בעיצומה תודה לכל התורמים

הנושאים הכי חמים

בהרצאותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

DVD ב-5 ש"ח בלבד!

ניתן להשיג ב'שופר'

וכן ניתן להעביר רצועות MP3 לנגנים

להזמנות בטלפון 03-6777779

ארגון 'שופר'
מתכבדים להודיעכם
על תוכנית הנופשים החדשה
לשנת התשע"ג
בהשתתפות הרב

אמנון יצחק שליט"א

ורבנים נוספים
במלון מדיסון *** דלאקס
רח' העליה 17 נהריה

תאריך	מסלול	שבת פרשת
23/11/12	ששי-מוצ"ש	פרשת ויצא
30/11/12	ששי-מוצ"ש	פרשת וישלח
07/12/12	ששי-מוצ"ש	פרשת וישב
14/12/12	חמישי-מוצ"ש	פרשת מקץ
21/12/12	ששי-מוצ"ש	פרשת ויגש
28/12/12	ששי-מוצ"ש	פרשת ויחי
04/01/13	ששי-מוצ"ש	פרשת שמות
11/01/13	חמישי-מוצ"ש	פרשת וארא
18/01/13	ששי-מוצ"ש	פרשת בא
25/01/13	ששי-מוצ"ש	פרשת בשלח
01/02/13	ששי-מוצ"ש	פרשת יתרו
08/02/13	חמישי-מוצ"ש	פרשת משפטים
15/02/13	ששי-מוצ"ש	פרשת תרומה
01/03/13	חמישי-מוצ"ש	פרשת כי תשא
08/03/13	ששי-מוצ"ש	פרשת ויקהל פקודי
15/03/13	ששי-מוצ"ש	פרשת ויקרא
22/03/13	חמישי-מוצ"ש	פרשת צו

ההרשמה בשעת התשלום
לתשומת ליבך:

כל ביטול שיתבצע לאחר שבוע מן ההרשמה כרוך בעמלת ביטול
הרישום בימים א-ה בין השעות 09:00 עד השעה 15:30

03-6777779 שלוחה 557/516

בברכה,

'שופר- ארגון להפצת יהדות'